

Redaksjonell leder

Lars Råmunddal

Editorial

Denne utgaven av *Scandinavian Journal for Leadership and Theology* (SJLT) inneholder til sammen sju fagfelleverderte artikler.

To av artiklene har bakgrunn i forskningskonferansen «Skandinavisk kirkeliv i endring» som ble avholdt ved Ansgar Teologiske Høgskole i Kristiansand 16.-17. juni 2016. På denne konferansen ble det holdt foredrag og lagt fram papers om endringsprosesser som foregår i hele Skandinavia og spesifikt knyttet til lavkirkeligheten og frikirkeligheten. **Roland Spjuths** og **Fredrik Wenells** innlegg på konferansen er skrevet ut som artikkel med tittelen: *Låg- og frikyrklig teologisk utdanning i et postkristent samhälle*. I artikkelen drøfter forfatterne spesielt utfordringene som skandinaviske frikirker står overfor i dag når det gjelder utdanning og ledertrening. De aller fleste av disse kirkene, inkludert Örebromissionen som forfatterne spesielt har fokus på, står i en vekkelseskristen tradisjon. Sekularisering, intellektualisering og individualisering utfordrer utdanningsinstitusjonene både på det teologiske og pedagogiske plan. Forfatterne peker på behovet for en mer holistisk pedagogikk som er forankret i teologisk fordypning – innenfor det kristne fellesskaps rammer. Uten slik fordypning kommer den praktiske teologien til å bli oppslukt av pragmatiske løsninger som på lang sikt kommer til å tømme troen for innhold, påstår forfatterne, som også viser til at den vekkelseskristne tradisjon representerer både noen farer og utfordringer – samtidig som den kan ha ressurser å tilføre en slik pedagogisk nyttenkning.

Lars Dahles innlegg på forskningskonferansen i juni 2016 er også skrevet ut som artikkel med tittelen *Læringsarenaer som kan fostre misjonalt lederskap*. Dahle spør om hvilket bidrag evangelikal missiologi kan gi til utformingen av sentrale læringsarenaer, som igjen kan bidra til å fostre misjonalt lederskap i dag. Forfatterens utgangspunkt for drøftingen er *Cape Town-erklæringens (CTE)* evangelikale og missiologiske bidrag til lederutvikling, og han framhever menigheten som en sentral læringsarena for disippelgjøring og en holistisk kallsforståelse. Ut fra *CTE* viser forfatteren også til de teologiske institusjonenes rolle i å forme nye generasjoner av misjonalt lederskap. Disse institusjonenes spesielle utfordring i dag – og i lys av *CTE*, er ifølge forfatteren å foreta en «misjonalt revisjon» for kritisk å kunne vurdere utdanningens misjonale intensjon og funksjon. En slik kritisk re-evaluering vil også måtte innebære at både institusjonene og kristne fagfolk (både i private og offentlige institusjoner) vil måtte ta fag/tro-spørsmålet på alvor i de ulike disiplinene. Gjennom *CTE* utfordres også skandinavisk frikirkelighet og lavkirkelighet, ifølge forfatteren, til å ta et evangelikalt misjonalt perspektiv på lederskapsutvikling på fullt alvor, enten dette gjelder menighetsarenaen, teologisk høyere utdanning eller academia generelt.

Tre av artiklene i denne årgang av SJLT springer ut av fagutviklingsprosjektet «Menighetsutvikling og endringsledelse» som har vært knyttet til masterprogrammet *Master i ledelse og menighetsutvikling* og som drives av Ansgar Teologiske Høgskole, Örebro Teologiska Högskola og Høyskolen for Ledelse og Teologi.

Lars Råmunddal og António Barbosa da Silva skriver om *Teologisk normativitet og menighetsutvikling*. I en tid da kirkelige ledere er opptatt av å utvikle menigheter etter sekulære organisasjonsmodeller, mener forfatterne at tiden er inne til å stille spørsmålet om hvilken betydning teologisk normativitet vil og bør ha – ikke bare for kristen tro rent generelt, men også for menighetsutviklende tenkning og praksis som ofte bygger på organisasjonsteori og ulike typer erfaring både fra kirkelige og ikke-kirkelige sammenhenger. For å få svar på dette spørsmålet undersøker først forfatterne hvordan forholdet mellom teologisk normativitet og erfaring tradisjonelt sett er blitt tilrettelagt i teologisk tenkning. Vurderingen av disse ulike måtene å tenke på (modellene) er ifølge forfatterne at de enten ender opp i en assimilasjonstenkning eller i en integrasjonstenkning som blir så generell at den vanskelig lar seg anvende på menighetsutviklende praksis. Forfatterne utvikler derfor sin egen modell for den teologiske normativitetens betydning på ulike nivåer eller områder av menighetens liv og virke. Sammenfattende viser også forfatterne til betydningen av den teologiske normativiteten ved at den skaper identitet i forhold til spørsmålet om hva en menighet faktisk er. Den viser strategisk retning i forhold til hvordan en menighet skal kunne utføre sitt misjonale oppdrag. Og endelig utgjør den en korrektiv instans for å teste og korrigere ulike typer menighetsutviklende teorier og praksiser.

I artikkelen *Kulturrelevans og menighetsutvikling* drøfter **Bjørn Øyvind Fjeld** hva kulturrelevans handler om og hvilken betydning den kulturelle faktor har for menighetens forståelse av sin natur og sitt oppdrag. Med bakgrunn i Miroslav Volfs ekklesiologi, argumenterer forfatteren for at det er kirkens selvforståelse og kristologiske identitet som definerer kulturrelevansen. Og med bakgrunn i en gjennomgang av H. Richard Niebuhrs typologi for tilrettelegging av forholdet mellom kirke og kultur, mener forfatteren at det er den transformative kirketyper som best ivaretar kirkens ekklesiologiske identitet og en misjonalt oppdragsforståelse. For å svare på spørsmålet om hvilke konsekvenser en slik forståelse av forholdet mellom kultur og kirke kan få for arbeidsformer og strategi i lokale menigheter, argumenterer forfatteren for at Jackson W. Carrolls kombinasjonsteori, der både motstand mot og tilpasning til kulturen inngår, kan ivareta kirkens ekklesiologiske identitet og misjonale oppdragsforståelse. Dette innebærer bl.a. at det nødvendigvis ikke behøver å være slik at en menighet som fastholder de gamle formene med årene lett blir fremmed i egen kultur. Menigheter har mulighet for å tilpasse seg kulturen på en måte som gjør at mennesker gjenkjenner de verdier, holdninger og handlinger som preget Kristus, konkluderer forfatteren.

I artikkelen *Hvordan bør menigheter arbeide med endring?* gjennomgår **Jan Inge Jenssen** sentrale teoretiske perspektiver for organisatorisk endring i organisasjons- og ledelseslitteraturen for å kunne vurdere deres relevans for endring i en menighetskontekst. Menighetskonteksten beskriver forfatteren ut fra en helhetlig ekklesiologisk modell, og han argumenterer ut fra denne for et planlagt og begrenset rasjonelt perspektiv på endring – som for øvrig er vanlig i litteraturen om endring i organisasjoner. Forfatteren gir en relativt bred beskrivelse av endringsteoretiske perspektiver, og han argumenterer for et utvalg av endrings-

teoretiske perspektiver som han mener er godt egnet til å utforme endringsprosesser også i menigheter.

To artikler i 2016-årgangen av SJLT har et mer spesifikt fokus på lederskap i kirken i dag – men fra relativt ulike innfallsvinkler. **Knud Jørgensen** skriver om *Lederskab og spiritualitet i en missional kirke*. Forfatterens tese er at forutsetningen for å kunne utvikle en misjonarisk menighet er at menighetens kollektive spiritualitet blir utviklet. Og her har menighetens lederskap et spesielt ansvar, mener Jørgensen, og han viser spesielt til betydningen både av klassiske lederegenskaper (som karakter, modenhet og autentisitet), men også av genuint kristne elementer som disippelskap, troens liv og fokus på nådegaver for å utruste de kristne til sin tjeneste. Lederen blir i Jørgensens framstilling modellen eller «mønsteret» for det spirituelle liv i menigheten. I sin argumentasjon finner Jørgensen støtte for både nyere misjonarisk teologi/teori og i nyere framstillinger av utvikling av spiritualitet.

I sin artikkel *Homosexualitetsfrågan – en retorisk kris för kyrkan och dess ledare* setter **Greger Andersson** fokus på en utfordring for kirkelig lederskap som er blitt mer og mer tydelig i de siste års debatt knyttet til homofiles plass i kirke og menighet. Anderssons tese er at homofilspørsmålet har skapt en retorisk krise i noen svenske kirker – og spesielt i svensk pinsebevegelse. Forfatteren har analysert artikler fra den svenske og kristne avisen Dagen fra 2000 til 2015. Analysen av dette materialet viser at diskusjonen forandrer seg over tid og at nye aktører i debatten påvirker hva som kan sies å være den diskursive kraft. Det analyserte materialet viser også debattens karakter som retorisk krise, ifølge Andersson, fordi man er opptatt av hvor og hvordan man bør snakke om temaet. Forfatteren viser ikke bare hvordan homofilspørsmålet skaper en retorisk krise i svensk pinsebevegelse, men også hvordan det skaper et dilemma for lederskapet både i forhold til bibeltolkning og til spørsmålet om hvor dette spørsmålet hører hjemme og skal avgjøres – i den lokale forsamling eller hos pinseledere som uttaler seg i media.

Ansgar Teologiske Høgskole, desember 2016

Lars Råmunddal

Ansvarlig redaktør

Editorial

This Edition of *Scandinavian Journal for Leadership and Theology* (SJLT) contains a total of seven peer-reviewed articles.

Two of the articles have a background in research conference "Scandinavian church life in changing", which was held at Ansgar University College and Theological Seminary in Kristiansand, Norway, 16.-17. June 2016. At this conference, some lectures were given and some papers presented, all of which were about processes of change in society and church life in Scandinavia. The conference had a particular focus on Scandinavian Low Churches and the Free churches, about which the following two articles are now reviewed for publication in SJLT:

- **Roland Spjuth and Fredrik Wenell:** *Free churches and theological education within a Post-Christian Scandinavia.*
- **Lars Dahle:** *Learning arenas which may foster missional leadership. Reflections on The Cape Town Commitment's evangelical and missiological contribution to leadership development*

Three of the articles in this edition of SJLT are the result of a research project entitled "Church development, leadership and changing in churches", which has been linked to the *Master program on leadership and church development* that are administered by Ansgar University College and Theological Seminary in Norway, Örebro School of Theology in Sweden, and Norwegian School of Leadership and Theology. The three articles are the following:

- **Lars Råmunddal and António Barbosa da Silva:** *Theological normativity and church development. The significance of the theological normativity for church development thinking and practice*
- **Bjørn Øyvind Fjeld:** *Cultural relevance and church development. An analysis of the tension between Christ and culture and the importance of cultural relevance for church development*
- **Jan Inge Jenssen:** *How should congregations work with change? A discussion of the relevance of organizational theoretical perspectives for change in congregations*

Two articles have a specific focus on leadership in the church today – but of relatively different approaches.

- **Knud Jørgensen:** *Leadership and spirituality in a missional church. Missional perspectives on the responsibility of the leadership to develop the spirituality of the congregation*
- **Greger Andersson:** *Homosexuality: A rhetorical crisis for the church and its leaders*

Ansgar University College and Theological Seminary, December 2016

Lars Råmunddal

Editor in Chief